

Katedra Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacji
Wydział Nauk Społecznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

PROGRAM PRAKTYK
PRAKTYKA CIĄGŁA NAUCZYCIELSKA DO GRUPY PRZEDMIOTÓW
Z ZAKRESU EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ II

KIERUNEK: Pedagogika specjalna

ZAKRES: Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną

Edukacja i terapia osób ze spektrum autyzmu

Pedagogika resocjalizacyjna

Semestr VI
STUDIA STACJONARNE I NIESTACJONARNE
STUDIA JEDNOLITE MAGISTERSKIE

1. Cele praktyki:

- Przyswojenie wiedzy dotyczącej systemu kształcenia specjalnego (w tym edukacji włączającej) w kontekście systemu kształcenia powszechnego
- Kształtowanie wiedzy analitycznej wobec współczesnych problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (respektowania zasady podmiotowości, rozwijania autonomii, indywidualizacji, samostanowienia uczniów, dbania o jakość ich życia) w nowym inkluzyjnym modelu edukacji (integracyjnej i włączającej)
- Autorefleksja wobec możliwości optymalnego funkcjonowania indywidualnego i społecznego dzieci SPE w placówce edukacyjnej
- Kształtowanie świadomości (rozwijanie wiedzy i umiejętności) wobec idei kształcenia niesegregacyjnego, pracy w zróżnicowanych grupach, możliwości zarządzania różnorodnością. Ukierunkowywanie autowrażliwości studentów na problemy osób z niepełnosprawnością/ami, specjalnymi potrzebami edukacyjnymi aranżującej gotowość do współpracy w przestrzeni edukacyjnej oraz aktywnego uczestnictwa w realizacji działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych, oddziaływań resocjalizacyjnych
- Akcentowanie znaczenia procesualności w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela

2. Miejsce odbywania praktyk:

Praktyka pedagogiczna odbywa się w szkołach ogólnodostępnych lub integracyjnych, w klasach IV-VIII oraz klasach szkół ponadpodstawowych (II i/lub III etap edukacyjny). Istotnym jest aby w

klasie/grupie realizowanej praktyki, poza osobami pełnosprawnymi – była co najmniej jedna osoba ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności wynikającymi z niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym.

3. Termin odbywania praktyki:

Praktyki ciągłe zgodnie z Regulaminem Praktyk Wydziału Nauk Społecznych UWM w Olsztynie realizowane są zgodnie z programem kształcenia, programem studiów, w tym planem studiów i siatką godzin danego kierunku bądź zakresu, zgodnie z zapisami w sylabusie praktyki ciągłej i przyznawane są im punkty ECTS. Praktyki ciągłe pedagogiczne trwają 2 tygodnie (60 godzin). Czas realizowania praktyki w ciągu tygodnia wynosi 30 godzin (praktyka trwa dwa tygodnie). Termin realizacji praktyki od 25 sierpnia do 25 września. Student powinien zakończyć praktykę najpóźniej do 28 września w danym roku akademickim. Jednak powyższe należy ustalić z dyrekcją placówki, w której będzie odbywała się praktyka.

4. Organizacja praktyki:

Za organizację praktyki od strony administracyjnej odpowiedzialny jest student we współpracy z Ośrodkiem Praktyk Pedagogicznych i Zawodowych, znajdującym się przy ul. Żołnierskiej 14 A, pok. 39, 10-561 Olsztyn. Za organizację praktyki od strony merytorycznej odpowiedzialny jest opiekun praktyki z ramienia placówki przyjmującej na praktykę.

Praktyki mają charakter asystencko-pedagogiczny i obejmują samodzielne prowadzenie zajęć.

Student, który dokonał wyboru placówki, w której zamierza odbyć praktykę ciągłą zobowiązany jest:

- zapoznać się z Regulaminem Praktyk Studenckich Wydziału Nauk Społecznych UWM <http://wns.uwm.edu.pl/ops/iii-rok-pedagogika-specjalna-w-zakresie-edukacja-i-rehabilitacja-osob-z-niepelnosprawnoscia-0>,
- przedstawić dane placówki, w której zamierza odbyć praktykę opiekunowi w Katedrze Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacji w celu akceptacji jej miejsca,
- pobrać, wydrukować oraz uzupełnić wniosek o praktykę studencką <http://wns.uwm.edu.pl/ops/iii-rok-pedagogika-specjalna-w-zakresie-edukacja-i-rehabilitacja-osob-z-niepelnosprawnoscia-0>, (wniosek może zostać złożony bez podpisu opiekuna praktyk, zostanie on uzupełniony w późniejszym terminie),
- pobrać i wydrukować umowę o organizację praktyk (2 egzemplarze) <http://wns.uwm.edu.pl/ops/iii-rok-pedagogika-specjalna-w-zakresie-edukacja-i-rehabilitacja-osob-z-niepelnosprawnoscia-0>,
- z kompletem dokumentów zgłosić się do wybranej placówki celem podpisania wniosku i umowy o organizację praktyk,
- pobrać program praktyk,
- wydrukować *Dziennik praktyk* <http://wns.uwm.edu.pl/ops/dokumenty-do-pobrania>, który po odbyciu praktyk otrzyma pieczęć nagłówkową (dopiero po zakończeniu praktyk),
- stawić się na praktykę w wyznaczonym terminie i rzetelnie realizować praktykę zgodnie z jej programem,
- po zakończeniu praktyki złożyć u opiekuna praktyki w Katedrze Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacji *Dziennik praktyk*, *Sprawozdanie z praktyki ciągłej*, *Kartę oceny praktyki ciągłej studenta* oraz konspekty.

5. Zadania studenta:

W czasie odbywania praktyki student powinien:

- poznać ogólną organizację i funkcjonowanie placówki,
- poznać organizację tygodnia i dnia pracy placówki,
- poznać zakres pracy personelu placówki,
- poznać dokumentację prowadzoną przez personel placówki,
- poznać formy i metody pracy personelu, stosowane w pracy z wychowankami,
- poznać wzajemne kontakty personelu w sprawach wychowanków, wymiana spostrzeżeń, poczynienie określonych obserwacji itp.,
- poznać zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom i uczniom w placówce,
- obserwować wychowanków w różnych sytuacjach życia placówki,
- hospitować (obserwować) różne typy zajęć odbywające się na terenie placówki,
- przeprowadzić wspólnie z nauczycielem wiodącym różne typy zajęć dydaktycznych, wychowawczych czy opiekuńczych, terapeutycznych itp.
- podejmować próby nawiązywania kontaktu z wychowankami w tych sytuacjach, w których będzie to możliwe,
- wykonywać zlecone przez opiekuna/ nauczyciela wiodącego prace i pomoce dydaktyczne,
- prowadzić obserwacje wybranych wychowanków,
- podejmować próby nawiązywania kontaktu z rodzicami wychowanków,
- wykonywać inne, zlecone przez opiekuna zadania,
- uczestniczyć, jeśli będzie to możliwe, w przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych,
- poznać uregulowania prawne dotyczące wychowanków przebywających w placówce,
- uczestniczyć (jeśli w trakcie trwania praktyki będą organizowane) w:
 - zebraniach personelu placówki,
 - zebraniach szkoleniowych,
 - imprezach.

Student zobowiązany jest do rzetelnego wypełniania obowiązków, zgodnie z zasadami etycznymi i zasadami współżycia społecznego.

Student zobowiązany jest do przestrzegania zasad dochowania tajemnicy służbowej i zawodowej oraz poufności danych w zakresie określonym przez placówkę, w której odbywa praktyki.

5. Sposób dokumentacji praktyki:

- Student w trakcie odbywania praktyki prowadzi *Dziennik praktyk*, w którym odnotowuje godziny realizowanej aktywności, jej rodzaj, opis czynności i tematykę zajęć, ewentualne uwagi czy własne refleksje. *Dziennik praktyk* musi zawierać pieczęć placówki, w której realizowana jest praktyka oraz podpisy opiekuna praktyk.
- Student opracowuje (zgodnie z zadaniami wyznaczonymi w programie praktyk, jak również zadaniami wyznaczonymi przez opiekuna) dokumentację z prowadzonych zajęć, tj. konspekt zajęć prowadzonych wspólnie z nauczycielem wiodącym i konspekt zajęć, które obserwował podczas odbywania praktyki. Konspekty składa wraz z innymi dokumentami do opiekuna praktyk na Wydziale po odbyciu praktyki. Konspekty muszą być podpisane przez opiekuna praktyk w placówce.
- Student po odbyciu praktyk przygotowuje *Sprawozdanie z praktyki ciągłej*, z którym zapoznaje się opiekun praktyk. Sprawozdanie musi zawierać podpis opiekuna praktyk w placówce, jak również podpis studenta.

6. Warunki zaliczenia praktyki:

1. Opiekun z ramienia placówki wypełnia *Kartę oceny praktyki ciągłej studenta*, potwierdzając wpis pieczęcią placówki i czytelnym podpisem lub pieczęcią imienną.
2. Opiekun potwierdza także odbycie przez studenta praktyki (w *Dzienniku praktyk*) pieczęcią placówki i podpisem, na każdej stronie dokumentu.

3. Opiekun zatwierdza przygotowane przez studenta dwa konspekty zajęć (konspekt zajęć prowadzonych we współpracy z nauczycielem wiodącym i konspekt zajęć obserwowanych).
4. Opiekun praktyk proponuje własną ocenę studenta, stosując się do skali ocen: bardzo dobra (5,0), plus dobra (4,5), dobra (4,0), plus dostateczna (3,5), dostateczna (3,0) oraz niedostateczna (2,0).
5. Opiekun praktyk z ramienia Katedry Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie zalicza przedmiot na podstawie:
 - a) pozytywnej opinii wystawionej przez opiekuna z ramienia placówki,
6. Terminowego, osobistego złożenia przez studenta wymaganej dokumentacji formalnej,
7. Zaliczenie praktyk dokonywane jest w oparciu o skalę: bardzo dobra (5,0), plus dobra (4,5), dobra (4,0), plus dostateczna (3,5), dostateczna (3,0).
8. Opiekun praktyk wpisuje ocenę do bazy USOS.

9. Zadania placówki przyjmującej studenta na praktykę:

Placówka przyjmująca studenta odpowiada za warstwę merytoryczną przebiegu praktyki.

Opiekun praktyki z ramienia placówki powinien:

- zapoznać studenta ze specyfiką zawodu i realizowanymi zadaniami,
- wyznaczyć zadania na czas realizacji praktyki,
- nadzorować przebieg praktyki i pracy studenta w placówce uwzględniając treści programu praktyki,
- sprawdzać *Dziennik praktyk* studenta, potwierdzić podpisem i pieczętą placówki.
- wypełnić *Kartę oceny praktyki ciągłej studenta*, także potwierdzić pieczętą placówki i czytelnym podpisem lub pieczętą imienną.
- zapoznać się ze sprawozdaniem przygotowanym przez studenta, przygotowanymi konspektami oraz potwierdzić dokumenty podpisem i pieczętą placówki.

10. Podziękowanie:

Katedra Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacji Wydziału Nauk Społecznych UWM w Olsztynie składa serdeczne podziękowania:

- Dyrekcji Placówki za możliwość odbycia praktyk przez Studenta,
- Opiekunowi za opiekę merytoryczną nad studentem podczas odbywanej praktyki.

Program praktyki przygotowały:

dr Joanna Żeromska-Charlińska

dr hab. Beata Antoszevska, prof. UWM

KIEROWNIK KATEDRY
dr hab. Sławomir Przybyliński, prof. UWM

Sylabus przedmiotu – część A

50NJO-PCGPEWW2

Praktyka ciągła – do grupy przedmiotów z zakresu edukacji włączającej
II

ECTS: 3.0

CYKL: 2021L

TREŚCI MERYTORYCZNE

PRAKTYKI

Praktyka ciągła nauczycielska do grupy przedmiotów z zakresu edukacji włączającej II, realizowana jest w szkole podstawowej, ponadpodstawowej i placówkach, w których realizowane jest kształcenie włączające lub integracyjne. Istotnym jest aby w klasie/grupie realizowanej praktyki, poza osobami pełnosprawnymi – była co najmniej jedna osoba ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szczególności wynikającymi z niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym. Edukacja włączająca często jest kojarzona z uczniami z niepełnosprawnościami lub uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, którzy uczą się ze wszystkimi dziećmi. Obecnie prawie do każdej szkoły/przedszkola uczęszcza dziecko posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, dziecko posiadające opinię o specyficznych trudnościach w uczeniu się lub inną opinię wydaną przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną. Są też dzieci nie posiadające żadnego z tych dokumentów, jednak wymagające pomocy psychologiczno – pedagogicznej z różnych przyczyn, np. trudnej sytuacji rodzinnej. Wszyscy ci uczniowie, to dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE). Coraz częściej używany jest również termin „inkluzja” – rozumiany jako edukacja włączająca, otwarta na potrzeby wszystkich uczniów, w tym osób z niepełnosprawnością, pochodzących z mniejszości etnicznych, wyznaniowych czy narodowościowych i innych. W swoich założeniach edukacja włączająca uwzględnia potrzeby każdego dziecka. Należy planować takie działania, które prowadzą do indywidualizacji procesu kształcenia umożliwiając uczenie się uczniów ze swymi rówieśnikami w tempie dostosowanym do indywidualnych potrzeb, z wykorzystaniem zróżnicowanych metod i technik. Należy też zadbać o stworzenie warunków uwzględniających ograniczenia i możliwości poszczególnych uczniów. Działania mające na celu wsparcie uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w przedszkolu lub szkole można ująć w trzech obszarach: *dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych uczniów lub dostosowanie programu wychowania przedszkolnego, lub określenie oczekiwanych osiągnięć dziecka z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, *dostosowanie warunków realizacji potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, *dostosowanie warunków organizacji kształcenia. W modelu integracyjnym do mniej licznej klasy przyjmuje się kilkoro uczniów z niepełnosprawnościami. Obecny jest również dodatkowy nauczyciel, który pracuje na rzecz tych dzieci. Wspiera je w podążaniu za tokiem nauczania i w jak najpełniejszym korzystaniu z lekcji. Ten model zakłada koncentrowanie na specjalnych potrzebach ucznia oraz na tym, w jaki sposób może on „dogonić” rówieśników i "dopasować się" do szkoły.

CEL KSZTAŁCENIA

Poznanie systemu edukacji włączającej w kontekście systemu kształcenia powszechnego. Rozwijanie wiedzy i umiejętności pedagogicznych w zakresie pracy w grupach zróżnicowanych oraz współpracy z różnymi podmiotami: uczniowie, rodzice, nauczyciele, specjaliści. Przyswojenie wiedzy dotyczącej systemu kształcenia specjalnego (w tym edukacji włączającej) w kontekście systemu kształcenia powszechnego. Kształtowanie wiedzy analitycznej wobec współczesnych problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (respektowania zasady podmiotowości, rozwijania autonomii, indywidualizacji, samostanowienia uczniów, dbania o jakość ich życia) w nowym inkluzyjnym

Akty prawne określające efekty uczenia się:

571/2019

Dyscypliny: filozofia, pedagogika, psychologia**Status przedmiotu:** Fakultatywny**Grupa przedmiotów:** IV edukacji włączającej**Kod:** ISCED**Kierunek studiów:** Pedagogika specjalna**Zakres kształcenia:** Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną, Edukacja i terapia osób ze spektrum autyzmu, Pedagogika resocjalizacyjna**Profil kształcenia:** Ogólnoakademicki**Forma studiów:** Niestacjonarne**Poziom studiów:** Jednolite magisterskie**Rok/sesemstr:** 3/6**Rodzaj zajęć:** Praktyki**Liczba godzin w semestrze:** Praktyki: 60.00**Język wykładowy:** polski**Przedmioty wprowadzające:**

Filozofia, Pedagogika, Psychologia

Wymagania wstępne: Wiedza i przekonanie o znaczeniu statusu pedagoga specjalnego w przestrzeni edukacji włączającej, tj. edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w systemie powszechnego kształcenia. Cechą charakterystyczną dzieci SPE jest fakt, że stanowią wyzwanie dla nauczyciela i wymagają szczególnego często specjalistycznego podejścia. Wiedza, umiejętności i kompetencje pedagoga specjalnego winny obejmować zrozumienie natury ich trudności, konieczności i możliwości dostosowanie do niej wymagań edukacyjnych, modyfikację metod i form pracy, przeorganizowanie przestrzeni edukacyjnej.**Nazwa jednostki org. realizującej****przedmiot:** Instytut Nauk Pedagogicznych**Osoba odpowiedzialna za realizację przedmiotu:** dr Joanna Żeromska-Charlińska**e-mail:**

joanna.charlinska@uwm.edu.pl

Uwagi dodatkowe:

modelu edukacji (integracyjnej i włączającej). Autorefleksja wobec możliwości optymalnego funkcjonowania indywidualnego i społecznego dzieci SPE w placówce edukacyjnej. Kształtowanie świadomości (rozwijanie wiedzy i umiejętności) wobec idei kształcenia niesegregacyjnego, pracy w zróżnicowanych grupach, możliwości zarządzania różnorodnością. Ukierunkowywanie autowrażliwości studentów na problemy osób z niepełnosprawnościami, specjalnymi potrzebami edukacyjnymi aranżującej gotowość do współpracy w przestrzeni edukacyjnej oraz aktywnego uczestnictwa w realizacji działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych, oddziaływań resocjalizacyjnych. Akcentowanie znaczenia procesualności w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela.

OPIS EFEKTÓW UCZENIA SIĘ PRZEDMIOTU W ODNIESIENIU DO OPISU CHARAKTERYSTYK DRUGIEGO STOPNIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ DLA KWALIFIKACJI NA POZIOMACH 6-8 POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI W ODNIESIENIU DO DYSCYPLIN NAUKOWYCH I EFEKTÓW KIERUNKOWYCH

Symbole efektów dyscyplinowych:

H/FA_P7S_WG1++, S/PSA_P7S_KO1++, S/PA_P7S_UO1+,
S/PA_P7S_KO1++, S/PSA_P7S_UO1+

Symbole efektów kierunkowych:

KP7S_WG7+, KP7S_KO3+, KP7S_KO1+, KP7S_WG4+,
KP7S_UO4+

EFEKTY UCZENIA SIĘ:

Wiedza:

W1 –stosuje posiadaną wiedzę teoretyczną i przedmiotową do realizacji podjętych zadań opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych w trakcie realizowanej praktyki oraz planuje i realizuje działania wychowawczo-dydaktyczne w klasach szkoły ponadpodstawowej, pod kierunkiem nauczyciela z odpowiednim doświadczeniem zawodowym; poddaje refleksji i identyfikuje spontaniczne zachowania dzieci lub uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne, wykorzystując i włączając spostrzeżenia do wzbogacania prowadzonych zajęć.

Umiejętności:

U1 –rozwija posiadaną wiedzę teoretyczną i przedmiotową do realizacji podjętych zadań opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych w trakcie realizowanej praktyki oraz planuje i realizuje działania wychowawczo-dydaktyczne w klasach szkoły podstawowej, pod kierunkiem nauczyciela wiodącego z odpowiednim doświadczeniem zawodowym; poddaje refleksji i identyfikuje spontaniczne zachowania dzieci lub uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne, wykorzystując i włączając spostrzeżenia do wzbogacania prowadzonych zajęć.

Kompetencje społeczne:

K1 –rozwija własne przygotowanie merytoryczne we współpracy z nauczycielami i specjalistami; wykazuje się wrażliwością na problemy osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z niepełnosprawnością, wyraża gotowość do komunikowania się i współpracy z uczniami i personelem szkół oraz do aktywnego uczestnictwa w realizacji działań edukacyjnych, rehabilitacyjnych, terapeutycznych i/lub resocjalizacyjnych, jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym, wyraża gotowość do podejmowania wyzwań zawodowych, wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela.

FORMY I METODY DYDAKTYCZNE:

Praktyki(W1, U1, K1):-

FORMA I WARUNKI WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ:

Praktyki: Sprawozdanie - Sprawozdanie ze zrealizowanej praktyki. Wypełniony dzienniczek praktyk wraz z opinią opiekuna praktyki (W1;U1;K1);

Praktyki: Raport - Scenariusze: konspekt przeprowadzonych zajęć dydaktycznych,

LITERATURA PODSTAWOWA:

1. L. Pytka, *Pedagogika resocjalizacyjna*, Wyd. Akademia Pedagogiki Specjalnej, R. 2009
2. I. Chrzanowska, G. Szumski (red.), *Edukacja włączająca w przedszkolu i szkole*, Wyd. FRSE, R. 2019
3. T. Zacharuk, W. Ambrozik, *Możliwości i ograniczenia edukacji inkluzyjnej. Egzemplifikacje*, Wyd. UPH w Siedlcach, R. 2018
4. J. Kruk-Lasocka, *Dostrzec dziecko z perspektywy edukacji włączającej*, Wyd. Dolnośląska Szkoła Wyższa, R. 2012
5. I. Chrzanowska, *Nauczyciele o szansach i barierach edukacji włączającej*, Wyd. PWN, R. 2019

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

Szczegółowy opis przyznanej punktacji ECTS – część B

50NJO-PCGPEWW2

Praktyka ciągła – do grupy przedmiotów z zakresu edukacji włączającej

ECTS: 3.0

II

CYKL: 2021L

Na przyznaną liczbę punktów ECTS składają się:

1. Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim:

- udział w: Praktyki	60.0 h
- konsultacje	2.0 h
	OGÓŁEM: 62.0h

2. Samodzielna praca studenta:

Przygotowanie dokumentacji i realizacja 60 godz. praktyki	13.00 h
---	---------

OGÓŁEM: 13.0h

godziny kontaktowe + samodzielna praca studenta OGÓŁEM: 75.0h

1 punkt ECTS = 25-30 h pracy przeciętnego studenta,
liczba punktów ECTS= 75.0 h : 25.0h/ECTS = 3.00 ECTS

Średnio: **3.0 ECTS**

- w tym liczba punktów ECTS za godziny kontaktowe z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	2.48 punktów ECTS
- w tym liczba punktów ECTS za godziny realizowane w formie samodzielnej pracy studenta	0.52 punktów ECTS